

Είπομεν à coup de dictionnaire, κατὰ τοὺς Γάλλους· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἡμετέρους μεταφραστὰς προτιμότερον ἦτο ἂν ἐλέγαμεν à coup de vocabulaire, διότι οἱ πλείστοι, καθόσον γινώσκωμεν, δὲν ἔχουσι λεξικά ἀλλ' ἀπλᾶ γλωσσάρια, καὶ ταῦτα ἀτελέστατα. Τὴν Γαλλικὴν μάλιστα γλώσσαν, οὗ σὺν πτωχὴν, καὶ διὰ τῆς αὐτῆς λέξεως καὶ τοῦ αὐτοῦ ἰδιωτισμοῦ ἐξηγοῦσιν πολλάκις διαφόρους ἐννοίας, ἀνάγκη νὰ γνωρίζωσιν οἱ μεταφράζοντες κατὰ βῆθος· ἢ, ἐπειδὴ τοῦτο δὲν εἶναι πάντοτε δυνατόν, νὰ μὴ βεβήκωνται νὰ ἐξετάζωσι μετὰ μεγίστης ἐπιστάσεως ἐὰν ἐξάγεται ὁρθὴ ἐννοία ἐκ τοῦ μεταφρασθέντος χωρίου· διότι τῇ ἀληθείᾳ, νὰ εἴπω τις πρὸς Κυρίαν ὅτι κεντεῖ ἐνῶ δὲν ἐκέντει ἀλλὰ χερσίντως διελέγετο, ἢ ὅτι ἐγεννήθημεν μύται διὰ ν' ἀποθίνωμεν, ἐνῶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἴμεθα μύται ἵνα μεταβάντες εὐφρανθῶμεν εἰς τὰ Ἠλύσια πεδία, τοῦτο ἀπεικονεῖ, εἰμὴ ἀκρισίαν, τοῦλάχιστον ἀμύθητον ἀλλοφροσίνην.

Εἶναι χρεὶς νὰ εἴπωμεν διὰ τί ἡ γνώσις τῆς ἡμετέρας εἶναι ἀναγκαία; Καὶ ὁμιλοῦντες ἐνταῦθα περὶ γλώσσης δὲν ἐννοοῦμεν τὰ περὶ τοῦ γράφειν ἀντίθετα συστήματα· δὲν ἐξετάζομεν ἐὰν πρέπει νὰ χυδασιολογῶμεν ὡς ὁ φίλος ἡμῶν Κ. Τερτσέτης, ὁ μικταρίσας τὴν καθυρολεξίαν τῆς ἐπὶ τοῦ διαγωνισμοῦ ἐπιτροπῆς, ἢ ὁ ἄλλος ἡμῶν φίλος ὁ Κ. Ζημπέλιος, ὅστις καὶ τοὶ κακίζων τὴν χρῆσιν τοῦ ὕρου τῶν λογίων, γράφει ὁμῶς ἐν αὐτῷ ὑπερκακίζων αὐτοὺς μάλιστα κατὰ τὴν δεινότητα (*). Γραφέτω ὡς θέλει ἕκαστος, ἀλλὰ χωρὶς νὰ λησμονῇ τὸ τοῦ Ἀριτοτέλους ἐκεῖνο· « Πάντα πέφυκεν ὑπὸ ἐνδείας καὶ ὑπερβολῆς φθειρέσθαι. » Οὔτε τὴν ἐνδειαν τῶν χυδασιολογούντων ἐγκρίνομεν, οὔτινες μόλις τοῦ τόπου τῆς ἐκυτῶν γεννήτεως τὴν γλώσσαν γινώσκοντες, καὶ μηδεμίαν ἄλλην Ἑλληνικὴν χώραν ἐπισκερθέντες, ἀξιοῦσιν ὅτι γράφουσι τὴν γλώσσαν τοῦ ἔθνους, καὶ ἀλχζονικῶς ἀποσκορακίζουσι τὸ φράσιν, καὶ ἀντὶ τῶ καὶ ἀπ.λετος καὶ ζάμεγας, ὡς παναρχία, ἐνῶ λέγονται ἐν Χίῳ, καὶ Ἀμοργῷ καὶ τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ· οὔτε τὴν ὑπερβολὴν ἐκείνων περὶ τοῦ ὕρου τῶν ὁμοίων ἐγράψεν ὁ Λουκιανός· αὐτοῦ δὲ καὶ ποιητικοῖς ὀνόμασι χρωμένους, εἶτα μεταξὺ οὕτως εὐτελεῖ ὀνόματα καὶ δημοτικὰ καὶ πτωχικὰ πολλά περνευθέντα, ὥστε τὸ πρᾶγμα εὐκὸς εἶναι τρυφῶν, τὸν ἕτερον μὲν πόδα ἐπ' ἐμβάτου ὑψηλοῦ βεβηκῶτι, θυτέρῳ δὲ σάνδχλον ὑποδεδμενῶν. » Λέγοντες γινώσιν τῆς ἡμετέρας γλώσσης ἐνοοῦμεν τὸ νὰ ἐνδύη ὁ μεταφραστὴς τὰς Γερμανικάς, Ἀγγλικὰς, Γαλλικὰς καὶ Ἰταλικὰς ἰδέας, οὐχὶ ἀναποδογριζῶν τὸν χιτῶνα αὐτῶν, ἀλλὰ περιβᾶλλον δι' Ἑλληνικῶν. Δὲν γελῶμεν ὁσάκις καὶ ὠραιότητι γυνὴ περιέρχεται τὰς ὁδοὺς φοροῦσα ἀνεστραμμένῳ τὴν εὐθῆτα; Ὁσαύτως ἀξιογίλαστοι εἶναι

καὶ αἱ μεταφράσεις ὁσάκις τὸ saisir l'occasion par les cheveux ἐρμηνεύεται « ἀρπάζειν τὴν περίστασιν ἀπὸ τῆς κόμης. » Καὶ ἂν τύχη ἡ Κυρία Περίστασις φαλακρά, πόθεν ἀρπακτέα;

Ἀλλὰ μὴ μόνον περὶ τὴν λέξιν καὶ τὴν φράσιν ἀπαιτῆται ἡ ἐμπειρία τοῦ μεταφραστοῦ; Τούτου καθήκον ἐστὶ μεγαλήτερον εἶναι ἢ μεταφορὰ τῶν παθῶν αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως εἰς τὴν μετάφρασιν· ἐὰν ὁ ἀναγινώσκων τὸ πρωτότυπον διακρίη, πρέπει νὰ διακρίσῃ καὶ ὁ ἀναγινώσκων τὴν μετάφρασιν· ἐὰν δὲ γελᾷ ἐκεῖνος, πρέπει νὰ γελᾷ καὶ οὗτος· δηλαδὴ ὁ μεταφραστὴς οὐραίνει νὰ μεταφέρῃ οὐ μόνον τὸν νοῦν, ἀλλὰ καὶ τὴν καρδίαν τοῦ συγγραφέως, ὅπερ καὶ ἐργωδέστερον τοῦ πρώτου· ἄλλως ἡ μετάφρασις καθίσταται ἀπῆθης καὶ κατὰψυχρος ὑπὲρ τὴν Κασπίαν χιόνα καὶ τὸν κρύσταλλον τὸν Κελτικόν.

Ἐνταῦθα ἀκούομεν καὶ τὰς τρεῖς πῶν συγγραφέων καὶ μεταφραστῶν τάξεις περιβοηδοῦσας καὶ καταβοῶσας ὅτι ἐμεγαλύνωμεν τὰς περὶ τὴν μετάφρασιν δυσκολίας, καὶ ὅτι ταύτας οὐδ' ἡμεῖς οἱ στηλιτεύοντες αὐτὰς ἐνίκησαμεν. Ἀκούομεν καὶ τοὺς φίλους τῆς ἀθηναιότητος καὶ τοὺς φίλους τοῦ κέρδους λέγοντας ὁμοφώνως, ἂν ὄχι καὶ ἐπίσης εἰλικρινῶς, μετὰ τῶν πρώτων, ὅτι διαζωσάμενοι ὡς ὁ Διογένης τὸ τριβῶνιον « κυλίουσι καὶ αὐτοὶ τὸν πίθον, ὡς μὴ μόνον ἀργοὶ δοκεῖεν ἐν τασούτοις ἐργαζομένοις. »

Ὁμολογοῦμεν ὅτι ἀξιεπαῖνος ἢ σπουδῆ· διότι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἔχει ἀνάγκη τῆς ὁμοθυμοῦ συνδρομῆς καὶ τῆς συνενώσεως τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγῶνων πάντων τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλὰ μόνον διὰ γραμμῶν ὠφελεῖ τις τὴν ἰδίαν πατρίδα; Πλὴν τούτου, μὴ θαρρόμεν ὑπὲρ τὸ δέον εἰς τὰς δυνάμεις ἡμῶν. Πρὶν ἢ ἐπιχειρήσωμεν νὰ κυλίσωμεν τὸν πίθον ἅς ἐνθυμηθῶμεν εἰλικρινῶς εἰ κατὰ τῶν πετρῶν κυλίοι τις, καὶ μάλιστα εἴ τὰ ἡμέτερα ταῦτα πιθάκια, οὐδὲ πᾶνυ καρτερῶς κερκαμμεμένα! »

(Ἐπιτεταὶ τὸ τέλος.)

ΔΙΑΦΩΡΑ.

—*—*—

ΑΓΓΛΙΚΗ ΦΕΝΑΚΗ. Βίς τὰ Ἀγγλικὰ δικαστήρια καὶ δικαστὰ καὶ δικηγόροι φοροῦσι φενακίαν, τὴν ὁποῖαν καὶ νὰ τοὺς φονεύσωσι δὲν ἀποβάλλουσιν ἐν ὥρᾳ ὑπηρεσίας.

Τὸ ἔθιμον τοῦτο ἐγένετο πρὸ τινῶν ἐβδομάδων κίτιον περιέρχου συνομιλίας μεταξὺ ἐνὸς δικαστοῦ καὶ ἐνὸς δικηγόρου.

Ὁ δικηγόρος Knowles, ἀποταθεὶς πρὸς τὸν λόγον ἀρχηγόν καὶ πρῶτον τοῦ δικαστηρίου, εἶπε· — Μιλῶρδε, πρὶν ἀρχίσω τὸν λόγον μου, ἐνθαρρύνομαι νὰ παρκαλέσω τὴν Ἰμετ. Ἐξοχ. νὰ μ'

(*) ε Βυζαντινὰ Μελέται. Περί πηγῶν νεοελληνικῆς ἐθνότητος ἀπὸ Β' μέχρι I' ἑκατονταετηρίδος μ. Χ. ὑπὸ Σ. Ζημπελίου. Ἐκ Ἀθηνῶν, 1858. » Περὶ τοῦ νεωστὶ ἐκδοθέντος σπουδαίου τούτου συγγράμματος προτιμῶμεν νὰ ἐμελήσωμεν ἄλλοτε ἐν ἐκτάσει.

επιτρέψη νὰ δικηγορῶ ἀνευ φενάκης ἐνόσω δικηγοῦσι τὰ κυνικά κλύματα. Ἐξαιτοῦμαι δὲ τὴν ἀδειαν ταύτην ὑπὲρ τε ἐμοῦ καὶ ὑπὲρ πολλῶν ἐκ τῶν σοφῶν συναδελφῶν μου.

— Ἄγνοῶ ἐὰν ὑπάρχωσι προηγούμενα, ἀπεκρίθη ὁ λόρδος. . . Ἡξερῶ ὅτι εἰς τὰ διαρκῶς θερμὰ κλίματα ὅπου ἰσχύει ὁ Ἀγγλικὸς νόμος, καὶ δικασταὶ καὶ δικηγόροι ἀκαλλάττονται τῆς φενάκης ἐπὶ τῶν συνεδριάσεων. Ἐμπορεῖτε νὰ με βεβαιώσετε ὅτι καὶ ἡ Ἀγγλία, παθοῦσα πρὸς ταῖς ἄλλαις αὐτῆς ἐπαναστάσεσι καὶ ἀτμοσφαιρικῆν, θέλει καταδικασθῆ τοῦ λοιποῦ εἰς διαρκῆ κλύσωνα;

— Δὲν τολμῶ νὰ δώσω εἰς τὸ δικαστήριον, ἀπεκρίθη ὁ δικηγόρος, τοιαύτην θετικὴν διαβεβαίωσιν, καὶ τοῦτο ἐνεκα τῆς γενικῆς ἀστασίας τοῦ κλίματος τῶν νήσων τούτων. Σὰς βεβαιῶ δὲ μόνον ὅτι ὁ σημερινὸς κλύσων εἶναι ἀνυπόφορος.

— Ἐμπορεῖτε τοῦλάχιστον νὰ με εἶπατε, ἐπανελάθεν ὁ πρόεδρος, ὅτι ἡ φενάκη σας σὰς προσεβνεί ἀνυπόφορον κεφαλαλίαν, ὅτι κάσχετε σκοτοδινίαν, καὶ ὅτι κινδυνεύετε νὰ ὑποπέσετε εἰς ἐγκεφαλίτιδα;

— Μιλῶρδε, ἀπεκρίθη ὁ δικηγόρος, ἂν τοῦτο ὑπῆρχεν ἔπρεπε νὰ ζητήσω ἀναβολὴν τῆς δίκης· καὶ ὅμως εἶναι κατεπεύγουσα. Ἡ φενάκη μου ἐπὶ τοῦ παρόντος με καταπτενοχωρεῖ ἐνεκα τοῦ τρομεροῦ κλύσωνος.

— Ἐὰν τὸ πρᾶγμα ἔχη οὕτως, ἀπεκρίθη ὁ πρόεδρος, θὰ συμβουλευθῶ ἀπόψε τοὺς συναδέλφους μου, ἵσως ἀποφύγωμεν τὸ ἔθιμον. Ἐν τούτῳ δικηγορήσατε, κύριε. . . τπροῦντες καὶ σήμερον ἐπὶ κεφαλῆς τὴν φενάκην σας.

ΕΥΡΕΣΙΣ ΠΟΛΥΤΙΜΟΥ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ. Ὁ γνωστὸς τοῖς ἀναγνώσταις τῆς *Πανδώρας* Κ. Σ. Ζαμπέλιος, ἀποδημήσας πρὸ τινος εἰς Εὐρώπην χάριν φιλολογικῶν ἐρευνῶν, ἀνεκάλυψεν ἐν τῇ ἐν Παρισίοις ἀνακτορικῇ βιβλιοθήκῃ χειρόγραφον παράφρασιν τῆς Ἰλιάδος, γενομένην προστάγματι Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ, βασιλεύσαντος τὴν 11^η ἑκατονταετηρίδα, ὑπὸ τινος Κωνσταντίνου Ἑρμονιακοῦ. Ὁ Κ. Ζαμπέλιος ἀντέγραψεν ἐξ αὐτοῦ πλεῖστα τεμάχια, καὶ μάλιστα ὁλόκληρον τὸν πρόλογον τοῦ παραφραστοῦ· ἐλπίζομεν δὲ ὅτι ἐπανερχόμενος εἰς τὴν Ἑλλάδα, θέλει δημοσιεύσει αὐτά.

Καὶ ἡ *Πανδώρα* δὲ προτίθεται νὰ δημοσιεύσῃ χειρόγραφον περὶ τῶν ἐκ Μάνης εἰς Κορσίδα μεταναστευσάντων Ἑλλήνων τὸ 1676 ἔτος, περιέχον περιέργους εἰδήσεις.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ. Κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διαχαράξεως τῆς ὑπὸ Ἀμφίσσης εἰς Ἰτέαν δημοσίας ὁδοῦ ἀνευρέθη παρά τινι ἀνεμομύλῳ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν τεῖχος τῆς πόλεως Ἀμφίσσης. Ἐμπροσθεν τοῦ τεύχους τούτου εὐρέθησαν ἐντὸς κεκαυμένης γῆς συντρίμματα ἀγγείων καὶ τινὰ σῶα οὐχὶ ἀρχαιολογικῆς ἀξίας, ὡς καὶ χαλκᾶ ἀρχαῖα νομίσματα τῶν Ὀζολῶν Λοκρῶν, τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν, ἐν τισὶ τῶν ὁποίων διακρίνεται ἐπὶ μὲν τοῦ ἐνὸς μέρους προτομὴ παριστώσα ἴσως τὴν

Ἀμφισσαν, ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου κυπάρισσος, πλάτανος καὶ ἕτερός τις θάμνος ὁμοιάζων ἀσφόδελον, ἐν τῷ μέσῳ δὲ ὁ Ἑσπερος ἀστήρ, σύμβολον τῶν Ὀζολῶν, καθ' ὅσον πρὸς δεξιάν αὐτοῦ ὑπάρχουσιν ἐγκεχαραγμένα τὰ στοιχ. Α. Ε.

Πολλὰ τῶν νομισμάτων τούτων φέρουσι κύκλιον ἐγκεχαραγμένην τὴν λέξιν « ΑΜΦΙΣΣΕΩΝ ». Ἐπ' ἄλλων δὲ διακρίνεται ἐν τῷ μέσῳ ἡ συλλαβὴ « ΦΩ ».

Τὰ νομίσματα ταῦτα ἐστάλησαν, ὡς πληροφοροῦμεθα, εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐσωτερικῶν ὑπὸ τοῦ ἀξιωματικοῦ τοῦ μηχανικοῦ τοῦ διευθύνοντος τὸ ἔργον τῆς διαχαράξεως τῆς ὁδοῦ, ἵνα ἐξετασθῶσιν ἀρχαιολογικῶς καὶ κατατεθῶσιν ἐν τῇ ἐθνικῇ νομισματικῇ συλλογῇ· εἰσὶ ταῦτα Ἀμφισσαϊκὰ, ἀλλ' ὡς παρατηρήθη, εὐρίσκονται μεταξὺ αὐτῶν καὶ τινὰ τῆς Ἠλείας καὶ τῆς Σικυῶνος.

ΝΕΑ ΧΡΥΣΩΡΓΕΙΑ. Εἰς τὴν Νέαν Καληδονίαν, ὄχι τὴν Γαλλικὴν ἀλλὰ τὴν Ἀγγλικὴν, τὴν κειμένην ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς ἀρκτώσεως Ἀμερικῆς, ἀνεκαλύφθησαν πλουσιώτατα χρυσορυχεῖα, πλουσιώτερα, ὡς βεβαιώσῃ, καὶ τῶν τῆς Καλλιφορνίας. Οἱ κάτοικοι τῆς τελευταίας ταύτης χώρας μεταδαινῶσι σωρηδὸν εἰς ἐκείνην κατὰ προτίμησιν.

Οἱ χρυσορύχοι, διὰ νὰ ὑπερασπίζωνται κατὰ τῶν Ἰνδῶν, συνενώθησαν, συνεκρότησαν συνελεύσεις καὶ ἐψήφησαν νόμους. Ἀπηγόρευσαν δὲ αὐστηρῶς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν πνευματωδῶν ποτῶν, διὰ ν' ἀποφύγωσιν οὕτω τὰς ἀταξίας καὶ τὰ κακούργηματα ὅσα γεννῶνται ἐκ τῆς μέθης εἰς κοινωνίας πρὸ πάντων τοιούτου εἶδους. Τὸν δίδοντα εἰς Ἰνδὸν πνευματώδη ποτὸν τιμωροῦσι θέτοντες ἐντὸς λέμβου καὶ καταλιμπάνοντες αὐτὸν εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ρεύματος τοῦ ποταμοῦ Φράζερ.

Ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις, πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς τάξεως, στέλλει στρατιωτικὴν δύναμιν, εἰς τὴν Νέαν Καληδονίαν. Ἐδήλωσε δὲ συγχρόνως ὅτι μετὰ πέντε ἔτη θέλει χορηγήσει εἰς αὐτήν, ὡς ἐχορήγησε καὶ εἰς τὴν Αὐστραλίαν καὶ τὴν Καναδικήν, ἰδίαν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ὅπως κυβερνᾶται κατὰ τὸ δοκοῦν.

ΑΥΣΙΣ

τοῦ ἐν τῷ φουλ. 197 τῆς Ν. Π. αἰνίγματος.

Μὲ τὸ πουλί τ' ἀπίταγο, οἱ πρῶτοί μας πατέρες
μας ἔστειλαν τὰ λόγια τους, ὅπου τὲς μαῦρες μέρες
μας ἐγλυκαίναν τῆς σκληθείας. — Κ' ἡ ἀφρονὴ φοιτῆ του
τοῦ ἀρκατῆ τὰ βέβαια, φέρει στὴν ποδοπέ του
Κι' ὁποιοσ στὴν ἀπομάκρυναι τοῦ φίλου ἀδελμονάει,
μ' ἐκεῖνο τὸν συχωρητῆ τί κάμνει πῶς περνάει.
Χωρὶς ἐκεῖνο σύγγραμμα δὲν ἔβρινε στὴν Κτίσι
αὐτὸ σὰς στέρνει σήμερα, καὶ τῇ δικτῆ του λύσι.

Ἐν Κεφαλληνίᾳ.

Π. Π.